

OPILASPERE
AJAKIRI

SUUSKI, UISKE, SUUSKKELKE JNE.

soovitab võistlemata häädušes

J. Kivastik

Tartus, Rüütli t. 8. Tel. 6-02.

HINNAD MÕÖDUKAD.

K. G. Reinhold'i kaubamaja

Tartus, Suurturg 5. Tel. 4-70. Asut. 1904. a.

Suurem ja vanem äri, kust teie ostate vastuvaidlemata odavalt: õmblusmasinaid, jalgrattaid, grammofone, kõiksugu nende üksikosasid, uudisplaate, seinä-, laua-, käe- ja taskukelli, kuld-kihla- ja laulatus-sõrmseid, elektri- ja taskulampe jne. jne.

Jällemüüjatele parim ostukoht Eestis.

PAUL LALL

Tartus, Promenadi tän. nr. 7.

Telefon 4-79. --- Asutatud 1913. a.

Elektrotehnika- ja tehnika- kaubad ja -seaded

„VOLTA“ elektrimasinate, „GOODYEAR“ autokummide ja „PHILIPS“ raadioaparatuuride esitis ja ladu.

Hamba- harju
-pastasid
-pulbreid
-horke

Toaletti
rohu
-seepe
sauna

Kreeme käte, näo
ja naha eest
hooldamiseks

Juukse- kamme,
klambreid
harju, õlisid, pumateid,
breoliini ja lokkimise vahendeid

Lõhnaõlisid ja puudreid
origin. pudel. ja karpides, ka lahtiselt, kõige suuremas valikus õige mõõduka hinnaga soovitab

Rohu-, värvi- ja tapeediladu

J. A. Rekand, Uueturu tän. 1, Tartus.

Ainuke Eestis.

T. Nõmmits'a

juuksetööstuse-ateljee

Tartus, Rüütli t. 12. Telef. 4-95 ja 1-19.

Härrade-, daamide- ja teatri-jaoskonnad, Cabinet de Beaute. Kõige piinlikum puhtus ja korralik töö. Suur väljavalik parukatest, näovärvidest jne. Kirjalikud ja telefonil. tellimised täidetakse viibimata.

Kestvad elektri-lokid.

Äri on mitme kuld- ja hõbeaurahaga kroonitud.

Ostes Tartu maa ja linna

Õpetajate Kooperatiivist

Maavalitsus, tuba nr. 7,

toetate koole, õpilasi ja ühistegevust.

Saadaval: raamatud, õppetarbed, jõuluehted, maiustised j. m. kõige soodsamate hindadega.

Maavalitsus, tuba nr. 7, avatud kl. 8-18.

Võtan oma peale igasuguseid

maalri-, majade-värvi-
mise- ja remont-töid.

Maalermeister

A. PRAHL

Tartus, Promenadi t. 6, II.

PEEGLEID

peegliklaasi ja muud klaasi

ostate soodsamalt ärist

A. LODERAUD

Tartus, Uueturu tän. 11. Telef. 5-01.

K. Konsen

Riia tän. 18.
Telef. 12-83.

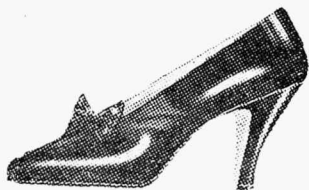
Soovitab omast
ärist kõiksugu

jalanõusid

suures valikus

ÕPILASTELE

hinnaalandus.

HINNAD VÕISTLUSETA.

TÖÖ HEADUSE EEST
VASTUTUS.

Mehaaniline mööblitööstus

A. ALT

Tartus — Riia tän. 42

valmistab igasugust **mööblit** ja võtab

vastu **tellimisi polsterdamise-**

töödele.

J. Rästa ja A. Laan

Tartus, Holmi tän. nr. 7. Telef. 3-32.

Soovitab
möödukate hindadega

igasuguseid raua- ja te-
raskaupu, ehitusmater-
jali, lupja, tööriistu,
masinarihmu, nõõri,
klaasi, värvi, värnitsat
jne.

Amatöör-
postkaardi- ja **albume**
salmi-

soovitab suures valikus

Firma „PÄRLI“

Tartu — Ülikooli tän. 5. Tel. 12-12.

**ANTIKVARIAAT
K. WEIDEMANN**

ÜLIKOOI TÄN. 8.

soovitab oma ärist kõiksugu
pruugitud raamatuid
nii eesti- kui võõrkeelseid,
ilukirjandusliku kui teadus-
liku sisuga. Rohkel arvul
vanu haruldisi.

Jõlupühadekinkideks

soovitame oma ärist

lõhnaõli,

odekolonni,

puudrit,

seepe,

maniküür-tarbeid jne.
rohkes valikus

Markus & Seezen, Suurturg 5.

Hinnad võimalikult odavad.

T. T. G. vilistlased!

Ärge unustage tellimast oma kooli
ajakirja, sest nõnda hoiate alal kõige
paremini oma suhteid endise kooliga.

„T. T. G.“ toimetus.

PARIMAKS JÕULUKINGIKS ON

Eesti Kirjanduse Seltsi perioodilised väljaanded.

TELLIMISED 1933. A. PEALE SUURTE PREEMIADEGA:

Biograafiline seeria **SUURMEESTE ELULOOD.**

Aastas 9 raamatut à 120—160 lk., piltidega.

Tellimishind 7 kr. 50 s., mida võib tasuda osakaupa: tellimisel 3 kr., 1. aprilliks 2 kr. 50 s., 1. juuliks 1 kr. 25 s., 1. oktoobriks 75 senti. Poolaastas 4 kr., üksiknumber 1 kr. 50 s., iluköites 2 krooni.

Hea elulugu on parim ja väärtuslikum raamat. Ta võib sügavalt ja viljakalt mõjuda lugeja edaspidisele elule, anda julgust hädadega võitlemiseks ja võiduleviivaiks pingutusiks. Ta on suur õppetund elust.

Populaarteaduslik seeria **ELAV TEADUS** teine aastakäik.

Aastas 12 raamatut à 70—120 lk., rohkete illustratsioonidega.

Tellimishind 9 krooni, mida võib tasuda osakaupa: tellimisel 3 kr. 50 s., 1. aprilliks 2 kr. 50 s., 1. juuliks 2 kr., 1. oktoobriks 1 kr. Poolaastas 5 kr., veerandaast. 2 kr. 75 s., üksiknumber 1 kr., iluköites 1 kr. 50 s.

Kirjanduslik kuukiri **EESTI KIRJANDUS** XXVII aastakäik

ilmub endiselt 12 numbrit aastas. Hinnb 5 krooni, poolaast. 2 kr. 50 s., veerandaast. 1 kr. 25 s., üksiknumber 50 s.

„Eesti Kirjandus“ toob artikleid kirjanduse, keele, rahvaluule, ajaloo, rahvateaduse, ühiskonnateaduse, kultuurküsimuste, filosoofia ja kunsti alalt ning arvustisi ja ülevaateid ilmunud kirjanduse kohta.

Preemiaid saavad tellijad, kes saadavad oma aastatellimised kuni 31. detsembrini

ühekordses tellimissummas.

Preemiateks antavate raamatute nimestik on avaldatud „Õpetajate lehes“ 25., „Postimehes“ ja „Päevalehes“ 27. novembril ning „Vaba Maas“ 11. detsembril. Nimestikke saab ka Eesti Kirjanduse Seltsilt.

Preemiateks valitud raamatute nimestik tuleb saata Eesti Kirjanduse Seltsile ühes tellitava teose aastakäigu hinnaga, jurude lisades sellele 60 senti kingitud raamatute saatetekuludeks.

EESTI KIRJANDUSE SELTS, Tartu, Suurturg 12, telefon 6-01.

Põllutöömashinate osa'ade keskladu

Alaline suur ladu igasugu põllutöömashinate osadest:

DEERING, HERKULES, MASSEY, HARRIS, W. WOOD, ECKERT, PLANO, BEERMANN, MILVAUKEE, OSBORNE, CORMICK, DELMA, CHAMPION j.n.e.

Keskkütte- ja veeseadised, puurkaev. ehitus. Suurem ladu küttekehasid, vanne, klosette, köögikause, kõiksugu torusid ja nende ühendusosi, ventüile, kraane, pumpi j. n. e.

Tartus, Aleksandri tän. 1. Telef. 270.

*Rõõmurohkeid jõulupühi ja õnnelikku uut
1933. aastat soovib oma lugejaskonnale!*

„T. T. G.“ toimetus.

TARTU TÜTARLASTE GÜMNAASIUMI ÕPILAS- PERE HÄÄLEKANDJA

Nr. 7.

20. detsember 1932.

V aastakäik.

Väljaandja: Tartu tütarlaste gümnaasium. Pea- ja vastutav toimetaja: Aug. Raud; abi: E. Jaska. Tegev toimetaja: A. Hurt. Toimetuse liikmed: L. Juksaar, E. Kippasto, T. Linde, H. Puusepp, L. Raba. Talituse juhataja: V. Käppa. — Kaastööd võtavad vastu toimetuse liikmed igal ajal. — „T. T. G.“ ilmub iga kuu 1. ja 15. päeval, välja arvatud õppetöö vaheajad. Tellimishind: aastatellijaike 20 senti number, üksiknumbritellijaike 25 senti.

Jõuluõhtuks.

Au olgu Jumalale kõrges, maa peal
rahu ja inimestest heameel.

Püha öö! Jõuluöö! Nii kuulutavad meile jälle jõululaulud. Lumisest metsast on rännanud tumerohelised kuused kui haljendav lootus meie tuppa ja põlevad küünlad heidavad oma pehme sooja valguse nende külmunud okstele.

Kuuskedega ühes astuvad meie juure kaks inglit — need on mälestus ja igatsus.

Kaugelt lapsepõlvest heljuvad meie silmade ette armsad jõuluõhtud. Meele tulevad paljud kütkestavad lood pühast ööst, milliseid kuulsime lapsena, ja sündmused, milliseid ise kaasa elasime. Taevalik valgus pimedal ööl Petlemma väljal, inglite ilmumine karjastele ja nende taevalik kiidulaul öötaeva ääretus kõrguses, Petlemma sõim jumaliku lapsukesega ja tema emaga — kõik see äratas pühaliku aukartuse Selle ees, kes tuli lunastama maailma.

Oh ilus lapsepõlv, muretute unistuste ja rõõmsate lootuste püha maa! Sinu sinetavad rannad paistavad vaid veel kaugelt ja saadavad õrnemaid tervitusi sellele, keda kannavad eemale elumerelained. Oleme sõitnud tüki teed läbi lainete. Meie ei ole enam lapsed. Meie elus ei ole enam seda päikesepaistet ega ilusära, mis oli lapsepõlves. Oleme õppinud tundma mitmeidki elutödesid. Oleme juba käinud unistavate silmadega õnne järele, kuid oleme leidnud õnne asemel ka õnnetusi. Tihti oleme seisnud võitlusepalavikus, kuid ei ole saavutanud ühtki võitu. Oleme kavatsenud ehitada uhkeid kodasid, kuid valmis said madalad mu-

remajad. Paljud meieealistest kaebavad juba elu üle, kõnelemata neist, kelle pead ehib hõbejuus. Need viimased tunnevad suurt pettumust elust. Haavu ja arme kannab nende süda. Tööst ja võitlusest on väsinud nende käed.

Püha öö, jõuluöö! Meie ilusaimad mälestused värisevad sinu vaikuses. Sinu tuledes sädelevad need.

Jõulutuled äratavad mälestuste kõrval meie hinges ka igatsusi — igatsusi parema, täiuslikuma ja kõrgema järele, kui seda on igapäevane elu. Tahaksime kanda oma elupuu kui jõulukuuse külmast pimedast metsast Jumala jõulutuppa ja põlema süüdata pühad tuled, et oleks valgust ja sooja külluses ja et avaneks taevas hingele.

Üks täht paistab meile sellest jõuluvalgusest ja tungib kuldseil kiiril läbi elupimeduse, läbi ara südame. See on Jumala armastusetäht. Selle tähe all sündis Jeesus. Seda tähte kandis Tema oma südames, oma ülempreestri kroonis. Seda tähte kannab Tema kui taeva kuningas oma paremas käes. Jumal armastab meid — seda kuulutab jõluevangeelium. Tema saatis meile Lunastaja, kes on maailma valgus. See valgus on nüüd ka meie päralt. See armastus hoiab ja kaitseb, varjab ja õnnistab meid. Sellepärast kummardagem ja tunnistagem pühal ööl: Au olgu Jumalale kõrges, maa peal rahu ja inimestest heameel!

Üks kaunis kohake on meie südames, kus pühamatel igatsustel on ase. Sinna kostavad jõulukellad, seal leegitsevad jõulutuled. Laskem nad heledasti põleda! Siis seisame kui Jumala lapsed aukartliku imestusega Jumala

sügavate salaasjade ees kui Jumala enese jõulupuu ümber, kus Ta meile rikkalikult jagab andeid, ja jõluingel astub kalli rahutervisega ka meie südamesse, meie majadesse ja kodudesse.
I. V.

Isiksusest.

(T.T.G. Vilistlaskogu 10. aastapäeva aktusel peetud kõne.)

Vaadeldes praeguse vilistlaspere omaaegsesse kooliaega, tooksin esile mõningaid silmapaistvamaid voole, mis on kaasa mõjunud kasvandiku kujunemisele isiksuseks. Isiksuse ehk personaliteedi mõiste viitab inimesele, kes on tugev ja oma võimete kohaselt arenenud isene, s. t. kes teab, mida ta tahab ja mida suudab, ja kes on teadlik, et indiviid omab ainult siis väärtuse, kui ta juhib oma jõu ühiskonna teenistusse. Lühidalt, kui isik rakedub üldsuse teenistusse, alles siis ta saab väärtuslikuks, ja väärtuslikku ühiskonda me ei oska kujutellagi tugeva üksikliikmeta. Nii on need kaks omavahel tihedas kontaktis. Ja kooli ülesandeks on juhtida kasvavat inimest õiges suunas ja arendada temas tugevat isiksust.

Jälgiksin isiksuse kujunemist umbes kümnekonna aasta kestes, kuivõrd see on muutunud ja missuguses suunas liikunud.

Esimesed T.T.G. aastad ulatusid sõjaaega ja vastav meeoleolu kandus ka õpilastesse, päälegi kui kool oli veel uus ja ta ilme kujunemata.

Tol ajal jagas reaalkool neid ruume meie kooliga. Käisime vaheldumisi, üks semester meie hommikupoole ja poisid õhtupoole; teisel semestril ümberpöörduvalt.

Mäletan juhtumit, kus meil oli õhtupoolikul, kui poisid olid koolis, mingi matemaatika järeleaitamistund (õpilased olid mitmesuguseist koolist tulnud ja tase ebahühtlane). Tund oli noore naisõpetaja juhatusel ruumis, mis praegu kuulub hr. direktori korterisse. Klassi kõrval olevat ruumi, praegust riietusruumi, kasustati tol ajal suitsetamistoana, sest meesõpilased, vähemalt vanemad, olid peaaegu eranditult sõdurid, sõjaväemundris ja nii mõnelgi revolver taskus. Kesk tundi koputati uksele. Kui sellele ei reageeritud, tungiti sisse, ja hoolimata õpetaja palvest, tundi mitte segada, seisid poisid harkis jalu, käed püksitaskus, paberossid suus, ja irvitasid.

Veel enam on ju tuttav juhtum, millal sellisama reaalkooli õpilane viskas käsigranaadi õpetajate-tuppa. Oli ainult hää juhus, et õnnetus jäi tulemata. Seda poistest.

Nii paljudegi tüdrukute lemmikuks olid just ohvitserid, sõdurid ja madruused, sest see element vastas kõige enam aja meeleolule.

Siin polnud isiksuse kujunemisel õpetajal

võimalust midagi muuta, sest see kõik polnud ainult moraaliküsimus, pigemini selline oli elukäsitlus üldse. Järeldusena kõigele sellele oli mitu vabasurma juhtumit.

Ainult tugevamaid iseloomu ei mõjutanud tookordne vool; nad jäid püsima kahjustamatult ja lõpetasid kooli, kuna eespoolmainitud enamusel poolele teele jäid ja silmapiirilt kadusid.

Siis olid teises klassis kahekümnesed ja viieteistkümnesed läbiseigi, kuid endale lubasid mõlemad ühepalju vabadust.

Järgmine tähelepandavam joon isiksuse arendamises oli õpilasomavalitsus, mis juhatuse poolt kooli toodi, eeldusega, et kui õpilased ise osa võtavad distsipliini korraldamisest, nad seda siis ka enam austavad. Tolleaegset omavalitsust ei saa võrrelda praeguse Õpilaspere valitsusega.

Too oli omavalitsus selle täies ulatuses. Nimelt õpilaste hoole anti korrapidamine kogu koolis nn. klassikomiteede kaudu (klassikomiteed allusid omakorda pääkomiteele), ja nii käisid õpilaskorrapidajad, lai valge pael üle õla, ja valvasid, et klassid oleksid vahetunnil tühjad j. m.

Missuguse väärikusega liikus viimase klassi õpilane — pääkomitee esimees — kui kindral sõdurite keskel! Ja missuguse austustundega vaatasime meie väiksemad talle, kui ta meile näpunäiteid ja juhtnööre andis! Muidugi juhtus vahest, et klassist väljaajaja ise ülearu lärmikalt seda tegi, kuid see veel ei vähendanud korratunnet.

Kui tõsiselt me suhtusime koosolekuil probleemidesse, kuidas saavutada maksimaalseid tulemusi korra suhtes! Kuidas mõjus see enesetunnet tõstvalt, et kaks „suurt“ võisid pedagogika-nõukogu koosolekuist osa võtta ja hiljem sellest kõnelesid ühtteist komiteedele. Seda võib võrrelda ainult tundega, mida elab läbi see, kes läheb kirikusse ja võtab enne jalast saapad. Võib olla, et „suured“ suhtusid teisiti, kuid meie viie-kuueteistkümnesed tundsimel selles midagi niisugust.

Ma ei mäleta, kas teostati siis isegi omakohus, kus kooli korra vastu eksijaid karistati, kuid kõne all see igatahes oli.

Tol ajal tundis õpilane end tõesti täiskasvanuga ühele tasemele tõstetuna ja oskas seda ka

hinnata, Mäletan juhtumit, kus kedagi ta ebasünda ülalpeo puhul taheti koolist eemaldada ja klass ta siis oma riisikole võttis, töötades vastutada kõne all oleva õpilase edaspidise ülalpeo eest.

Koolijuhatus lubas selle klassile, ja nimetatud õpilane parandas end tõesti, et klassil ei tuleks kahetseda, ja näitas, et ta tõesti ära teenis usalduse ja andestuse.

See kõik ei sündinud ometi viimastes klassides, vaid gümnaasiumi teises klassis.

Kuidas kõik need tõigad õpilase isiksusele mõjusid, on selge. Ta muutus selles mõttes enam täiskasvanuks, et ta kasvas vastutustunne ja väärikusetunne. Ta püüdis end ise kokku võtta, et mitte näida väikese lapsena.

Muidugi oli ka neid, kes kasustasid valesti vabadust-kohustust ja ei osanud seda hinnata, kuid need olid üksikud.

Üldse valitses tol ajal intensiivne töötahe, kuigi mõnes suhtes vast otsiskeldi enam kui praegu. Nii mahuka õpilasajakirjaga, nagu oli „Uudismaa“, pole koolinoorsugu hiljem kunagi enam hakkama saanud. See oli ilusamaid ajajärke üldse, täis isetegevust, indu ja ideaale. Muidugi tuli see sellest, et oldi eesti koolis ja et võis vabalt terve maa koolinoorsugu kuuluda ühisesse organisatsiooni.

Kuid nagu juba tähendasin, ei hinnatud mõnede üksikute poolt küllaldaselt vabadust ja nii keelati päälle kurikuulsa Viljandi kongressi (mille järele ühest Tallinna koolist heideti välja 17 õpilast) igasugune Koolinoorsoo Liidu tegevus. Koolidevahelised õpilasringid suleti.

Kuid see kõik ei suutnud takistada innustunud noori. Kui võeti võimalus ofitsiaalseks teotsemiseks, siis tehti seda inofitsiaalselt — pöranda all. Enesekasvatamisering käis Karskusliidu ruumes (mis asus siis Gildi 8), kus peeti ettekandeid ja koosolekuid edasi. Enamuses oli sääl viimaste klasside õpilased, ainult mõni üksik „hundipoeg“ oli ühel-teisel kaasas. Mäletan selgesti ettekannet Artur Schnitzler'ist, kelle nime muide kuulsin tol ajal esmakordselt. See saladus oli meile püha. Isegi klassis ei teatud sellest midagi. Kas seda kõike tarvis läks, kas see kõik õige oli, on iseküsimus. Kuid oma otsinguis ja väsimatuses näidati töötahet ja tõsidust.

Mõni aeg hiljem likvideeriti ka omavalitsus ja õpilaste asemel käisid endiselt klassijuhatajad oma klassi „puhastamas“. Alguses tegi õpilastele nalja distsipliini rikkuda, see sai nagu lõbuks, kuni nad harjusid uue korraga.

Siis algas klassiseintevaheline ideaalitsemine, mis pärast ki kestis mitut aega.

Nimelt ideaalitsemine, sest idealism see ometi ei olnud.

Milles see siis seisib?

Loeti kirjandust, mitte et ammutada säält „elutarkust ja ilmakunsti“ (nautida kunsti kunsti pärast vist õpilane hästi ei suuda), vaid loeti nii, et saada ainet paraja õhustiku loomiseks enda ümber. Samuti oli lugu kunstiga. Ei osatud vaadelda kunsti, et enda maitset arendada või kunstimeelt rahuldada, vaid jäadi rippu nähtud esemetesse, tähendab, loodi endale mingi kujutlusilm ja elati selles. Ja arvestades vastava eä fantaasiaküllust, elati elu väljaspool tõelikkust. Nii tehti ennast eluhaigeks. — Kuid see kõik oli luksus, see kõik oli Don Quijote' võitlemine tuulikutega, mis kuidagi sobivuses ei olnud argipäevaga. Sest varem või hiljem tuli maa päale laskumine, ja ümberkohandumine võttis mõnel enam, teisel vähem aega, mõni ei pääsnudki sellest välja. Üldse oli asjatu jõukulu. Koolis seadsime mingi vääridealismi poodiumile ja kummardasime seda kui tõelist väärtust. Ainult raamatute kaudu vaatasime ellu, kõik tegelikumad õppeained ja -alad olid tähtsusetud. Nii vaatas õpilane tervet elu boheemilase ebapraktilise ja ebareaalse pilguga. Kool oli õpilase tõelik maailm; elu, kuigi väga palju kõneldi elulähedusest, oli teiste (tahaksin ütelda) halvemate jaoks. Nii soodustus valitsema mina-kultus — individualism, tähendab vastand sellele, mida ootame täisväärtuslikult kodanikult — tõeliselt isiksuselt.

Muide, kuidas kool võib oma eluvõõra literatuuri (lit. igal alal) käsitlemisega mõjuda ka täiskasvanusse, sellest näide õhtu-keskkoolist, kus eraelus tihti vastutusrikkail kohtadel asuvad isikud muutuvad koolitöodes seitsmekahleksateistkümnenaastaseiks. Kooli kirjatöodes nad on ikka kas täispuhutud fantastid või kobamisi arutlusi taotlevad „targad“. Võimalik, et see oleneb teemadest, mis meil koolides on väga šabloonilised.

Üldine nähtus on aga see, et selle asemel, et kõnelda kas või oma kogemust, nad katsetavad teha koolipoisi-literatuuri.

Viimasel ajal näib olevat tendents siiski muutunud, nagu võib koolis teotsevate ringide tegevusest aru saada. On hakatud tegevust rajama enam reaalsemale põhjale. Olgu siin nimetatud kas või reaalteadusteringigi, kus teotsemine elav. Nähtavasti on siis praegune generatsioon hoopis elulisemate vaadetega, kui oldi aastate eest.

Praktilisust võib tähele panna ka ülikooli töös, kas noorem generatsioon enam kõrvale hoiab tavalise üliõpilaselu hoogsast kaasalõõmisest ja end enam seob auditooriumiga. Muidugi seda tingib olukord, kuid selle kõrval on näha teatavat iseloomulikku elukäsitlust. Ei oota enam vist niipea esile astuvat tüüpi, kes terve varanduse-võla endale kaela tõmbaks

n. ö. avalikuks teotsemiseks, nagu teame nii mõnestki endisest aktiivsest üliõpilaskonna tegelasest.

See kainenemine on ainult tervitatavaks nähtuseks, kui see kestuks ka siiski, kui majanduslik surutis järele annaks. Endist uhkeldavat ideaalitemist ei vaja keegi, ja seesugusel inimesel maksab palju vaeva end jälle õigele jala-le seada. Ühe tegeliku näitena tollest ideaalitemisajast võiksid nimetada tormi ülikooliastumises. Ülikooli läks haruldaselt suur protsent. Läksid need, kes suutsid ja kes ei suutnud aineliselt. — Läksid need, kes mõtlesid õppida, ja ka need, kes üldse ei kavatsenud töötada. Läksid ainult selleks, et oma boheemlust rõhutada ja end maksku mis maksab hoida kraadis.

Lõppeks on rõõmustav konstateerida ideed, mis siit koolist on välja läinud, nimelt asutada uus kooli tüüp, mis vastaks tegeliku elu nõudeid ja mis seega hoiaks ära pärast kooli jooksimisi kõiksugustele raamatupidamis-, masinikirja- ja ei tea veel missugustele kursustele.

Nagu nimetasin, on elule kasulikud ainult need, kes on võimelised saama aktiivseks liikmeks ühiskonnas. Esimeseks suunanäitajaks siin on kool. Kui kool kasvatab eelarvusteta võtma igasugust tööd, siis ei peaks kannatama hiljem noor inimene puuduse ja nalja pärast kui tal vastavat teenistust ei ole. Ta leiaks alati mingisugust tegevust, kui see ajuti peaks

olema ka kõige lihtsam päevatöö. Ta ei tunneks end alaväärtuslikuna ja halvemana neist, kelle sotsiaalne olukord on parem.

Meie teeme küll näo, kui oleksime tõesti eelarvustevabad selles küsimuses, kuid see pole õige. Olen tihti kuulnud kaasvõistlasilt, et nad ei taha lihtsale tööle seepärast minna, et pärast teeb raskusi (võib koguni võimatuks muutuda) enda ülesajamine „peenema“ ja parema jaoks. Sest võetakse nii: kes juba kord teeb lihttööd, sellele nähtavasti passib ka see ja ta võib sinna jääda edaspidisekski.

See on fakt. Veel enam, kaaslased jätvavad ta siis ringist välja. Selles hirmus ei julge nii mõnigi noor lihtsalt rakenduda tööle ja ootab paremaid aegu, kannatades puudust või isegi nälga.

Kui oleks meie tõeline suhtumine kehalise töö kohta teine, nagu see oleks ootuspärane praegusaja inimeselt, siis oleks ka palju vähem õnnetuid. Kuid selles on küsimus — meie ainult ütleme, et see on nii, kuid tegelikult oleme vastupidi. Meie oleme veel eelarvustes kinni, meie ei ole veel ses suhtes ameerikastunud, ja see on meie pääpuudus. Ses mõttes me pole veel küpsed isiksused.

Kuid sinna tuleb kord jõuda, eriti meil, väikerahval. Alles siis võime ütelda: oleme täisväärtuslikud isiksused ja mitte ühekülgsed peenutsejad individualistid.

M. Teder.

Kaks luuletist.

KAHTE NÄGU.

Kahte kallist näen nagu
läbi kevade, sügise, sao,
kahte kallist näen nagu,
neist ei mälestus kunagi kao.

Need näod nii armsad, nii kallid,
neis silmis on soove vaid häid,
ja juuksed — vist mõnedki hallid —
veel tihedalt katavad päid.

Ning mõningaid sügavaid jooni
on aegadest vaevatud näos —
need aastate pikkade soonit,
need nooruses olnud kõik paos.

Kahte kallist näen nagu
läbi kevade, sügise, sao:
näen isa ja emakse nagu,
neist ei mälestus kunagi kao.

Helga.

LATERNAST.

Üks latern valgustaman minu rada
kui ustav siniläikeiline silm,
just nagu unustust võiks juhatada
või leevenda', kui nukrustusi sada,
ja õgvenda' mu siira-viira rada.

Nii sünge pimedus, et upu sinna, —
nii een kui taga, üleval ja all.
Ma, jätnud tunde tukkuvasse linna,
nüüd pettumusist ängistuva rinna
toon tagasi. Ei saanud valgust sinna.

Sa, latern, valgustaman taas mu rada:
kuis kiirgab tuliselt su hele silm...
Een hirm ja taga ahastuste-jada.
Sa püüad lõpeta' mu ekimuste rada, —
uut, paremat mul aita õgvendada.

5. XII. 32.

—rt.

L. RABA.

JÓULIÖÖ KOLMIK.

LR

Saunatare.

Metsaserval kõssitab vana lagunenud ja viltuvajunud saunahurtsik, mille kaks akent piiluvad allaripnevate katuseõlgede vahelt.

Ühel aknal on ainult pool tervet ruutu, kuid seegi on tahmane ja suitsunud. Läbi selle vahib poisijõmpikas, kelle näol on suured murekortsud, ja aukuvajunud sõstrasilmad puurivad valusalt, abi paluvalt üle õue läheneva naise näkku, kes ka enda pea surub kor-raks vastu katkist ruutu. Ta äigab enne akent põllenurgaga, millele jääb hall suitsune kord, kuna ruudunurkadesse koondub musta paksu tolm.

Läbi ruudu, mis nüüd keskeltki pisut hall ja selgem, tungib niivõrd valgust, et on võimalik näha selgemalt kogu saunaelu. Poisijõmpikal on ette seotud mustatriibuline paigatud põll, mis varjab ta paljast ihu ainult eest, kuna seljal, kus võib lugeda iga konti üksikult ja kus puner-dub insektide ja parasiitide hambajälgi, on vaid ristlevad põlletraksid.

Paljad jalad ripnevad lõdvalt üle pingi-serva, nagu poleks neis elu, poleks jõudu liigu-tamiseks. Ühe käe toetab ta vastu tahmast seinapalki, teisega urgitseb nina, nagu tahaks ta sealt läbi puurida tunnelit. Ta näost võib lugeda kolmekümmet aastat, kuid tõelikult on ta vaevalt üheksa-aastane; vilets ja vaene elu on jätnud ta näole hallusepitseri. Pöördunud ümber, vaatavad ta silmad liuravalt toa sise-must, jäädes peatuma ühte nurka, kus kõigub lae alla tõmmatud pesukorvitaoline ese nõõri otsas. Korvist paistab kerakujuline pea, mis kerkib kord-korralt rohkem nähtavale.

Lapsuke hakkab hõõruma oma nõrga käega uniseid silmi. Need lahti saanud, vahib haja-meelselt ringi. Nähes, et ühtegi pole ligidal, tõmbuvad ta veretud huuled paremale poole viltu ja unine hääle tuleb kuuldavale, mis aga varsti vaikib, sest suur tõmmurahaline ja krobeline käsi võtab korviservast kinni ja hakkab korvi edasi-tagasi liigutama. Nimelt on keegi mees enese istukile ajanud, topib vaba käe katkise särgi august sisse ja tõmbab küüntega paar korda üle rinna, haigutab siis ja äigab käega üle siniste silmade. Ta pea sarnleb saunakatusele: turris juuksed on vajunud salk-haaval näole. Ta silmad vahivad kui kaks vöbisevat küünalt nüüduinunud maimukesele. Siis vajutab ta kõik viis sõrme juustesse, lüka-tes, need tahapoolle. Nüüd on vabanenud ta

nägu ja sellest võib lugeda paljugi, esmajoo-nes ta alalist võitlust raske eluga, kuid ka hooletust ja laiskust.

Üle kõrge läve astub sisse kuivetunud ja kortsulise näoga naine. Ta triibuline seelik ulatub peaaegu maani, kuna tagant lohiseb sabaäär mööda muldpõrandat, kust hakkab külge igasugust prahti ja mustust. Ta pluss on nii paigatud, et ei saa arugi, milline on ol-nud kord selle põhivärv. Näib praegu päris kirjuna ja laigulisena. Ühest küünarnuki otsast vahib läbi katkise pluusi ta kahvatu ihu, mille pinnal on neidsamu hammustamisjälgi kui poisigi ihul akna all.

Juuksed ripnevad tagant rätikunurga alt ja mõni salk kipub laubaalegi, mida ta katsub lü-kata esimese sõrmega rätiku alla.

Naine läheb lohisevate sammudega ahju poole, mis on millestki laotud üles ja näib nagu savihunnik. Sääli kõrval hakkab ta kohen-dama igasuguseid vanu riideid, mis on kukku-nud madalalt neljajalgsest pingilt põrandale. Ta tõstab üles ühe näruse riidetüki, millest ei või aru saada, mis see on, ja paneb selle peale korvislamavale maimukesele, kelle isa oli unus-tanud katteta. Siis vaatab ta üle rõivakirstu teise seina poole, kus on luud nurka maha visatud nagu kattedeks prügi-hunnikule, mille kohal keerleb suur kärbseparv, tehes oma sum-naga saunamuusikat. Neid putukaid võib näha kükitamas igal kausi- ja länikuserval, mis on laotud virna ahju kõrval lõmitavale pliidile, oodates pesemist.

Akna lähedal asetseb lai laudadest kokku-löödud voodi. Lapiline tekk on üht nurka pidi põrandal. Voodi peatsipoolle vedeleb musta-täpiline padi, millele on laotud igasugust kraami, muuseas kukeaabit, õmblusnõelu ja käärid poolelilõigatud poisikese pükstega. Voodi alt paistab mitu paari vanu katkisi past-laid, millel enamasti ninaotsad läbi kulunud, üksikud ka kannast katki; mõnel polegi paari-meest. Pastalde kõrval lebab korratuses veel triibulisi ja värvituid sukki ja sukapaelu. Needki on kõik katkised ja räpased.

Voodi otsa taga konutab kukk ja kaks kana, otsides äjaviiteks hetketi prügi-hunnikust sinnapoetatud toidujäänuseid.

Leitsakütaoline lämmastav lehk võtab aga koos hämarusega kogu saunatare eluta ja eluga inventari oma embusesse.

Õ. T.

Rahumaja.

Tahan kirjeldada ajaloolist maja, kus kunagi XVII sajandi hämaruses sõlmiti rahuleping vene-laste ja sakslaste vahel. Endla järve lähed-al, Kärde mõisa maal, keset liivaste jalgrada-

dega aeda asub see eesti ajaloos küllaltki tähtis maja. See polegi dieti maja, on vaid väikene õlgkatusega länguvajunud onnike. Ta on um-bes kolm ja pool meetrit pikk ja kolm meetrit

lai. Esiküljel on üleni praguline uks, mis näiliselt habras ja mida seestpoolt hoiab veel koos paar raudpolti. Vastasseinas asub väikene aken nelja ruuduga. Ülal, otse ukse kohal asub pehastunud laud, mis kooldunud vihma ja päikese mõjul. Lauale on musta, kuid aja-jooksul tuhmiksläinud tähtedega saksa keeles kirjutatud:

16 ²¹
Jüni 61

wurde in diesem Häuschen
der Friede zwischen Rußland
und Schweden geschlossen.

Maja ukse kohale alla on asetatud suur lame kivi, mis täis pisitillukesi igritsevaid niresid. Kivi, on ajajooksul sammaldunud ja paisab eemalt rohekashalli vaibana. Katus on madal, kaetud osalt mustjasroheka samblaga, millele veel seltsivad mitmesugused juhuslikult tekkinud taimed. Säält tungib konarlik humalaväät seinani, haagib end selle külge ja jookseb edasi piki maja seina, lõpeb siis vähe eemalseisval puuriidal, kus halud on laotud nii korralikult, nagu mõne bibliofiili raamatud.

Räästa all paistab siin-säält pääsukeste-pe-sade jäänuseid.

Seinad, samuti ka lagi on ehitatud halvasti tahatud palkidest, mis tõendavad, et on olnud rutt maja valmistamisega. Põrand on mullast. Ainukeseks dekoratsiooniks on värvimata, halliksluitunud roheline paberiga kaetud laud

akna ees, mida täpistavad siin-säält lillad tindiplekid ja kuhu maja külastajate vaimukus on vajutanud mõistmatuid hieroglüüfe, mille mõistet ei taipa meie kunagi enam. Iseäranis paisab meile silma aknalauale graveeritud mingisugune aumärk, mille tähendus tundmata. Parem pool laual seisab suurelt kirjutatud tähed K! S! XIX. Edasi on raske lugeda, sest paber on kulunud. Keset lauda asetseb tindipott, milles lahja lillakas vedelik. Selle korki on peale ajahamba närinud veel hiired. Üksikud mahapudenud korgitükid asetsevad laiali tindipoti ümbruses. Selle kõrval külitavad kaks sulepääd. Üks jäme, luitunud punane, mille otsas roostetunud sulg. Teisel — hallil — puudub sulg. Tindipotist vähe eemal asub sik-sakilise äärega tulipunase kuivatuspaberi tükk. Paremale poole akna kõrvale on asetatud lauake, millel asub kataloogisarnane raamat. Selle kaaned on määrdunud ja lehtede servad räbaldunud. Tundub rasket vanaraamtukaupluse-lõhna.

Raamatut või õigemini kataloogi lehitsedes, leiame säält palju nimesid. Igaüks, kes külastanud seda tähtsat kohta, on kirjutanud oma nime kataloogi.

Maja on austamisväärne mälestis XVII sajandist, mille vähemadki üksikasjad äratavad kujutusi kõigest ammu kadunud ja ajaga ikka enam ununevast.

H. Hanson.

Leppigem taas.

Vahel, olles imenud tühjaks kõik enda mõistusenirekesed, pörkan peaga otseku vastu kive. Tunnen, kuis tõmblevad lihased, kuis veri südames kohisedes voolab nagu üle tammi.

Olen võimetu ja aina imestun, kui julmalt söövad inimesed üksteiselt verist, õhetavat liha, ilma et endal jubegi tunduks. Kas nad ei värise, kuuldes nimetatavat õigust, kas nad ei suuda tõesti läbi saada kiusuta ja umbusalduseta? On olendeid, kes alaliselt pigistavad teistelt mahla ja ise võikalt, vargsi röömutseades oma lõusta püüavad varjata. On's neil raasugi inimlikkust? Kas ei kuuldu nende manitsustest aina hässitamine?

On's see nii määratu süü, kui taoti üle-meelikusega kostub häält valjumini tavalisest ja naeruga tahaks laotada katet üle alasti valude. Ainult naerda tahaksin, nähes niipalju koomilist ja osavalt maskeeritut enda ümber. Ainult naerda, sageli endagi üle!

Ja tahaksin, et ka enda häält midagi tähendaks, ei taha pihtide vahel virelda, vaid elada — julgelt, nii et see väärriks olemasolu! Ei taha, et üksikud pisardudes kannatavad, kuna

teised elu mugavusist mõnulevad. Ei taha näha vaikselt nohisejaid, kes üha oma kasudega tegelevad, alati kõigest mööda libisevad — teisiti tahaksin.

Tahaksin rääkida, ent samas vaid ahastad endavõimetuses. Mingi häält sisiseb parastades, tunnistab õiguse mõttetuks, osutab olematuid pahesid ja saadab ära varjude alla. Ei taha kaevata ega saamatult hädaldada; silmad veest läikivad, näos nurgelised kurrud, oleled varjude all, ainult rahulikult ironiseerides. Säält võib näha inimesi, kes teisi manitsevad, enesega mitte arvestades, ja kõisi punuvad õigemini enestele, kuid teisi nendega seovad. Ometi oled võimetu, ei või arvustada nende teguviisi, sest oled varjude all...

Ent veri südames voolab kohisedes nagu üle tammi.

Aga kustki kukub suur lootusemürakas alla. Näen eemal paremat ja seniolematut. — Langeb ülalt lumeräitsakaid, tundub nagu oleks neil tillukesed südamekesed, kust hoo-vab lohutust, mis valgub õhku. Selline rammestav, harras rahu imbub hingesse. On taas pühad. Saab siirduda hobuse kihutades ja

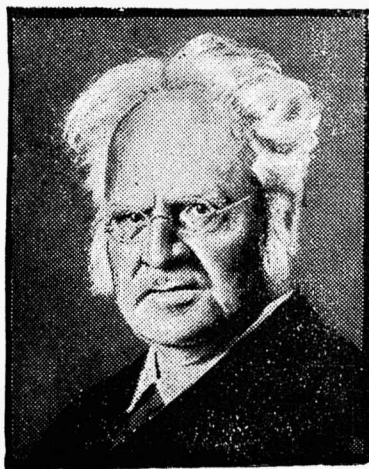
aisakella helisesed kaugeile lagendikele, kus lumi puhtusest sirendab, kuhu kajab kirikukell ja heledatena paistavad ainult aknad kauge-
test elamutest, kus ollakse üksteise lähedal kuusehõngulistest tubades.

On pühad, et taas leppida ja andestada. Ent inimene, kes sa ka ei ole, kas saab pää-

seda varjude alt? Olen tühjaks imenud enda mõistusenirekesed ega leia sellele lahendist. Kui hinges on heledam ja avaram, kas saab siis traditsiooniliselt süüdata küünlaid, harduses leplikuks muutuda ja toa mahedas, hubases hämaruses kõik olnu olematuks unustada.

H. P.

Björnstjerne Björnson'i 100 a. sünnipäeva puhul.

Ta on Norra kodanik — tolle Norra, mille süngete mägede keskelt tõusevad piikteravaina kaljud, mille kinkude äärjooned peenelt palistuvad taeva vastu ühes kuuskede ja mändide siluettidega; tolle maa kodanik, mida vapustasid ühisonndlikud ja usulised hüsteeriad, kalduvad fanatismile ja müstitsismile.

Björnson sündis 8. dets. 1832 (s. o. sada aastat tagasi) õpetaja pojana. Ristimisel anti talle nimeks Björnstjerne, mis tähendab karutähte Norra talvetaeva kauneima tähepildi järele. Isalt omandas ta raudse tervise ja uhke võitleja vaimu, emalt õrnuse ja intelligentsuse. Björnsoni noorus langes ühte norra rahvusliku ärkamisaja ja demokraatliku liikumise kevad-tormidega. Olles oma rahva poeg, ehtne norralane, pühendus ta kogu oma noorusliku innu ja pulbitseva optimismiga Noor-Norra eest võitlemisele.

Oma kirjandusliku tegevuse alul esines ta juba kibedate arvustustega vana-luuletaja põlve vastu, kes alles ilutses taani-saksa romantikas. Juba ta koolipõlves avaldud tung uuendustele ja vabameelsetele nõuetele oli Björnson'is loomusunniline, iseenesest mõistetav. Üliõpilasaastad möödusid ülemeelikus ja jõuliselt nooruslikus võitluses kahe aate eest: 1) luule eest, mis oleks tõelikum, elulisem, ja 2) norra rahvusliku draama eest, üldse aga Norra „omaolemise“ eest, kuna

tol ajal Norras ametlik norra keelgi puudus, mida asendas taani keel.

Neil ajal sõbrunes ta Ibsen'i, Vinje' ja Jonas Lie'ga ja mattus peaaegu kirjanduse-lugemisse. Kahekümnekahe-aastaselt oli ta Kristiaanias (praegu Oslo) ametis peamiselt ajakirjanikuna, arvustajana, poliitikuna. Tukkuvat rahvast tuli igat viisi äratada. Norra pidi saama oma keele, oma rahvusliku teadvuse ja kirjandusliku palge Euroopas. Björnson oli kaks korda teatrijuhatajaks — Bergenis ja Kristiaanias, 1860. a. sai ta stipendiumi ja reisis kolmeks aastaks Itaaliasse, Saksamaale ja Prantsusmaale teatrielu uurima. Pärast välismaareisi hakati Björnson'ile igaaastast kirjanikuabiraha andma.

Oma isiku ja norra näitekunsti kahjuks ei suutnud ta püsida kaua teatrijuhina, teda veetles ja meelitas ühiskondliku elu lainetel hõljumine. See paisutava jõu liigrohkus oli armastus kodumaa ja rahva vastu, mis sundis teda rühkima, lakkamatult pingutama, hetketki puhkamata. Kõik rahva ja vabaduse eest! oli ta elu hüüdlause.

26. apr. 1910 lahkus ta ajalikkusest, olles tol puhul Pariisis. Ta korjus saadeti norra lipu sisse mässituna kodumaale, kus see asetati suurte auavaldistega maamulda, kuna juba enne ta surma oli püstitatud talle mälestusmonumente.

Björnson'i esimesteks tööks olid ajalooline draama „Melem Slagene“ („Võitluste vahel“) ja talupoja-novell „Synnöve Solbakken“ („Päivila Solbakken“). Ehkki Björnson elas intensiivselt kaasa noorusest päale ümbritseva tõelikkusega, kaldus ta siiski säravasse romantikasse. Rahulikult norralise poole püüdes manas Björnson oma teoste sangareid esile saagade-ajast, ja mitte ainult ta ajaloolised näidendid, vaid ka talupojanovellid on mõjustatud muinasjutust. Siiski kui Björnson'i külajutud põhikäsituselt on üsna tugeva romantilise loomuga, pakuvad need küllalt palju hästitabatud jooni ja tähelepanekuid rahvaelust. Björnson'i tegelaste tunnete tagasihoidlikkuses, nende vikingiveres ja uhkuses, nende optimistlikus vaates elule on ta tabanud norralase iseloomu kõige püsivamat

ja olulisemat osa. Björnson'i noorea toodang on ta talupoja-novellid: „Arne, En glad gut“ („Rõõmus poiss“), „Fiskerjenten“ („Kala-tüdruk“), jne. Need on rahvuslikkuse, usklikkuse ja sentimentaalsuse segu, neis avaldub kindel veene inimese iseloomu positiivsetesse aaretesse. Ta ajaloolis draamades „Mellem Slagene“ („Võitluste vahel“) ja „Kang Sverre“ („Kuningas Sverre“), „Sigurd Slembe“ ja luuletises „Arnljot Gelline“ võidavad aga tumedad jõud ja arendavad tegevuse traagilise lõpuni. Sel ajajärgul sündinud kujud võrsuvad iseloomulikult selleaegsetest Björnson'i hingelistest elamustest. Evides taltsutamatu loomu on ta enesele arvustajana ja rahvuslike meeleavaldiste toimepanijana kogunud vaenlasi palju. Oma rahvast äärmiselt armastades, ent siiski selle poolt võõriti mõistetud, tundis ta sügavat hingesugulust oma draamades traagiliste saagakujudega, keda varjutab sõnulseletamatu melanhoolia.

Külanovellide tegelastest võrsus norra kirjandusele generatsioon — opositsiooniline, julge, endusaldav. Kuigi see opositsioon oli alles vähenõudlik ja leplik, tõi sellega seltsiv impulsiivne elurõõm norra tolleaegsesse kirjandu-

sesse siiski värsket tuulepuhangu. Niisamuti on lugu tema vana-norralikkude j. t. saaga-draamadega „De Nygifte“ ja „Maria Stuart“. Nende dramaatiline jõud ei peitu mitte loogikas, vaid võimes manada esile üksikuid elavaid pilte inimestest ja sündmustest.

Björnson'i luuletised pole, vastandiks ta eepilistele ja dramaatilistele teostele, iialgi saanud kuulsaks väljaspool kodumaad. Kuid Norras on väga palju, palju ta laule ülipopulaarsed ja suuremale osale neist on komponeeritud viisid. Nii on saanud „Ja, vi elsker dette landet“ („Jah, me armastame seda maad“) Norra rahvuslikuks hümniks. 1903. a. sai kirjanik Nobel'i kirjandusliku auhinna.

Eesti keele on tõlgitud Björnson'i teoseid imeväärselt väike arv. Need on: „Päivila Solbakken“, „Leonardo“ (viimane eriti viletsas tõlkes), mõned katkelmad Noor-Eesti ajakirjas j. t. Teatritõlkeid on pisut enam. „Vanemuises“ kanti ette dir. Menning'i ajal hää eduga „Üle jõu“.

On kurb, et meil on omistatud Björnson'ile nii vähe tähelepanu ja austust, kuna ta kaas-aegse Ibsen'i külvame üle üleliigsete austuspärlega, ilma et ta pälvikski suuremat tähelepanu kui Björnson. H. Põltsamaa.

Keelenurk.

Väljajätmise tõbi.

Ka selles võib näha teatavat vastuoksust. Sest ühelt poolt tarvitatakse tarbetumaid sõnu sääli, kus võib need väga hästi välja jätta. Teiselt poolt aga jäetakse, otse tükitakse sõnu välja jätma, kus see on täiesti lubamatu.

Tarbetumad sõnad, mida võiakse välja jätta, on kõige sagedamini „ära, välja üles“, mõnikord ka „juure, edasi, pääle“. Näiteks: „ma olin seda ära unustanud — ta sirutas oma käre välja — ta poos enese üles — ta äratati hommikul kell kuus üles — sellele lisas ta veel sõnad juure — seejärel jätkas ta oma kõnet edasi — kontsert algab varsti pääle“ jne. Siin võib ütelda lihtsalt: „olen selle unustanud — ta sirutas oma käre — ta poos enese — ta äratati hommikul kell kuus — sellele lisas ta veel mõned sõnad — seejärel jätkas ta oma kõnet — kontsert algab varsti“ jne.

Teiselt poolt aga on viimasel aastakümnel Eestis ilmunud otse haiglane kaldumus ja komme jätta välja sõnad „on“ ja „oli“ ja teatavais juhtumisel ka sõna „ei“ või „mitte“. Ja seda teavad peaaegu kõik kirjanikud, kõik ajakirjanikud, kõik üliõpilased, kõik õpilased, üldse kõik, kes midagi kirjutavad, nagu oleksid nad kokku rääkind, et neid tuleb välja jätta.

Nii jäetakse sõnad „on“ ja „oli“ kõrvalauseis ikka välja, näit.: „ta sai kätte raamatu,

mis ta mõne päeva eest tellinud“; peab olema: „... mis ta mõne päeva eest oli tellinud,“ — „too, meile koraan, mis siia sattunud Kairo turult“; peab olema: „... mis siia on sattunud Kairo turult“; — „ta seisib pliidi ees, kus supp keemas“; peab olema: „... kus supp oli keemas“. Eriti viimases lauses ei või kuidagi välja jätta sõna „oli“.

Veel üks seesugune näide: „Lind tõusis lendu, mil küti sõrm just vajutamas püssitrikliit“. Peab olema: „... mil küti sõrm just oli vajutamas püssitrikliit“.

Samuti on viga välja jätta sõnad „ei“ ja „mitte“ järgmises juhtumisel: „Kas on sel ettevõttele tähtsus? — M i n g i s u g u s t? Peab olema: „Ei mingisugust“ või „Mitte mingisugust.“ Teine näide: „No kuidas mõjus see uus rohi, mis arst sulle kirjutas?“ — „M i d a g i.“ Peab olema: „Ei midagi“ või „Mitte midagi.“ Sest sõnadel „mingisugune“ ja „midagi“ on jaatav tähendus (saksa „irgendein“ ja „etwas“). Tahetakse väljendada eitust, siis peab neil „ei“ või „mitte“ ees olema.

Sõnade „on, oli, ei“ ja „mitte“ väljajätmine ülal-esitet lauseis on üks neist vastuoksustest ja keelerumalustest, millest nyidis-Eesti keel on nii rikas, peegeldudes sellega kogu praegust vastuoksuse ja pääliskaudsuse vaimu Eestis.

Joh. Avvik.

Tervitis prof. M. J. Eisen'ilt.

Ib klass saatis prof. M. J. Eisen'ile, oma lemmik-patroonile, ta teiskordse audoktoriks saamise puhul tervitis-telegrammi, mispeale sai lugupeetud audoktorilt järgmise sisuga vastutervitise:

T. T. Gümnaasiumi Ib klassile.

T. T. Gümnaasiumi Ib klass on mind üllatanud ja sügavalt liigutanud, mulle mu teiskordseks audoktoriks saamise puhul õnne soovides. Ib klass on kõiki teisi klasse ja koolisidki ületanud. Hindan kõrgelt seda lugupidamist

klassi poolt ja avaldan klassile südamlikku tänu; see klassi telegramm jääb mulle alatiseks kalliks mälestiseks.

Omalt poolt soovin, et Ib klass häis ettevõtetes ikka esimeseks jääks ja ta õpilased teistesse klassidesse jõudes teistest õpilastest ette jõuaksid õppimises ja kultuurilistes püüetes, eeskujuks oleksid kõigile muile, ühtlasi aega leides vanu mälestisi kirja panna.

Klassi tervitades ja tänades
M. J. Eisen.

4. detsembril 1932.

Vilgas pilk meie kirjanduseturule.

Saabunud on jõuluvaheaeg. Iga õpilane ja õpetaja, samuti iga teine kodanik saab oodatud puhkuse, kas pikema või lühema, pingutava töö järele. Igaüks võib mõni päev elada vaimset elu, vabana argipäevseist otseseist ülesandeist.

Kuid nende pühadega käib kaasa igivana vastastikuse kinkimise komme, mis peab kõigiti suurendama rõõmu ja sisemist rahu.

Mida kinkida kooliõdedele, -vendadele, vanematele, vendadele, õdedele, tuttavatele, headele sõpradele? See küsimus on kõigil meel ja keel ja teeb nii mõnegi pühade lähenemisega rahutuks. Igaüks tahab kinkida seda, mis valmistaks kingisaajale kõige suuremat heameelt.

Et lahendada keerdküsimust, tuleb mõelda loogiliselt: puhkepäeval on inimestel aega vaimseks tegevuseks. Nii peaks siis kingitis kuuluma ka vaimsele alale, et sellest saaks pühade ajal tunda otsest rõõmu. Vaimselt alalt on kõige kättesaadavam raamat, mis on ka kõige sobivam jõulukink.

Kuid mitte kinkimisest pole üksi juttu. Kuigi valitseb praegu majanduslik depressioon, nagu toonitatakse kõikjal, kus vähemalt kaks inimest on koos, leidub siiski küllaldaselt määralt isikuid, kes võivad ja tahavad enesele lubada seda luksust, osta jõuluks muude esemete kõrval ka kirjandust. Enam juba on neid, kes ükskõik kuidas hanqivad endile jõuluks lugemismaterjali, peamiselt tuttavatelt või raamatukogudest laenates.

Kõigile neile olgu siinkohal abiks alltoodud read, et orienteeruda natuke kirjanduse valikus. Kahjuks on nende ridade kirjutajal käsitella andmed ainult Tartu kirjastustelt — Eesti Kirjanduse Seltsilt, „Looduselt“, „Noor-Eestilt“, Eesti Kirjanikkude Liidult, „Valikult“ ja „Postimehelt“. Kuid trööstigem enast sellega, et mujal kirjastatakse meil raa-

matuid üldse vähe. Tartu on kujunenud tõelikult eesõigustatud kirjastuse-linnaks.

Nii siis asja juure.

Mida võiksime eelistada Eesti Kirjanduse Seltsi üle paarisajalisest raamatute eri väljaannetest?

Eesti Kirjanduse Seltsist on saada peaaegu kõik eesti vanemate autorite tööd, millest hiljem on ilmunud „Mihkel Veske laulud“, A. Saal'i „Aita“, „Leili“, „Saarepiiga“, „Hilda“, Jakob Mändmets'a „Kogutud teosed“ (I—III). Väga sünnis jõulukink on G. Suitsu korraldatud „Eesti nüüdislühirika“ — luuletised Noor-Eesti päevist kuni viimase ajani.

E. K. S. poolt kirjastatud maailmakirjanduse teosed moodustavad maailmakirjanduse tippsaavutisi nii sisult kui vormilt. Mainime siin tähtsamaist ja hiljemkirjastatud teostest järgmisi: Aino Kalda „Kogutud teosed“ (värskemad „Marokko võlus“, „Pühajõe kättemaks“); Juhani Aho, Balzac'i, Baudelaire'i, Cervantes'e Chateaubriand'i teosed (kõik on soovivad); Conrad'i „Lord Jim“, Daudet' „Kirjad minu veskist“ ja „Tartarin Tarasconist“, Dickens'i „Oliver Twist“, Flaubert'i „Salambo“, France'i „Jumaladjanunevad“, Cide'i „Vatikani keldrid“, Coldsmith'i „Wakefield'i kirikuõpetaja“, Hauptmann'i „Kangrud“, Järnefelt'i „Isamaa“, soome rahvalaulude „Kantelitari“ kaks köidet, Krasinski „Irydion“, Maupassant'i „Vee peal“, Friedrich Nietzsche' „raamat kõigile ja ei kellelegi“ — filosoofiline teos „Nõnda kõneles Zarathustra“, E. A. Poe' „Valik luuletisi“, J. Rainis'e (läti parema kirjaniku) „Joosep ja tema vennad“, rida surematuid W. Shakespeari teoseid („Hamlet“, „Macbeth“, „Kuningas Lear“ jt.), Shaw' „Inimene ja üli-

inimene", „Tagasi Metuusala juure", Strindbergi „Tõsielulised utoopiad", Verhaereni „Valik luuletisi", Wilde'i „Dorian Gray' portree"; peale selle suur hulk siinloendamatu — kõik esmajärgulistelt autoreilt. Järgneb rida laste- ja noorsooraamatuid, mida kõiki ei jõua siin nimetada.

Väga sobivad tõsisemad ja kopsakamad kingitised teaduslike raamatute sarjast on maakondi kirjeldavad koguteosed „Tartumaa", „Võrumaa", „Setumaa", „Pärnumaa", „Valgamaa" (viimane värskeim), „Eesti rahvalaulud" I—II, koguteos „Eesti" (suurim teos meie kirjanduses), tuliuse kultuurilooline uurimus „Eesti Kirjameeste Selts", samuti Kirjanduse Seltsi 25. aastapäevaks ilmunud „Eesti Kirjanduse Selts 1907—1932", koguteos „Eesti avalikud tegelased" (1842 eesti tähtsamat praeguelavat tegelast), J. Väga „Eestikunsti ajalugu I" jne. Lisaks hulk vähemaid teaduslikku ja populaarteaduslikku tööd.

Tähelepanu väärib veel nn. „Elav teadus" (seni ilmunud 12 nrit; ilmub ka edaspidi iga kuu üks raamat). Väga sobiv kink — üks aastakäik kas ilmunuist või järgmise aasta peale ette tellitavaist.

Lõppeks ei tohi jätta mainimata ajakirja „Eesti Kirjandus", millesse on koondatud eksakt sellest, mis toimub eesti kirjanduseturul. Huvitav kink teisele terve aasta-kaigu näol.

Suurt huvi pakub biograafiline seeria „Suurmeeste elulood" (Hugo, Edison, Vergilius, Kivi, Pasteur, Darwin, Washington, Michelangelo, Beethoven, Tolstoi, Garibaldi, Aleksander Suur jt.).

Siis veel sõnastikud, nagu: „Eesti õigekeelsuse sõnastik" I—III, Villicourt'i „Prantsuse-eesti sõnastik", Wiedemanni „Eesti-saksa sõnaraamat" jt. vähemad.

Kõik see on vaid öeldud linnulennult. Pikkemaid kommentaariaid kõigi väljaannete kohta leidub sellekohastest prospektidest, mida saab Eesti Kirjanduse Seltsilt hinnata.

Suurkirjastus „Loodus" pakub ka palju oma rohkearvulistest väljaannetest. Temagi on alati valmis igähele nõu andma oma raamatuid nii suuliselt kui oma detailise „Raamatute tutvustaja" kaudu. Anname siinkohal kirjastusele endale sõna ja laseme tal rääkida maha oma jutud:

„Eesjoones võib soovitada neid teoseid, mis on sobivad kõigile, nagu „Eesti Entsüklopeedia", „Eesti rahva ajalugu", „Kuldraamat", „Maailma maad ja rahvad", „Eesti Biograa-

filine Leksikon". Õpetajaile eriti sobivaks on Mihkel Kampmanni „Didaktika põhijooned".

Kooliõdedele ja -vendadele on sünnis kindi „Võõrkeelte akadeemiast" mõni keel, mis kuulub kingisaaja huvipiirkonda. Samuti leiata neile kohaseid raamatuid ka „Kuldraamatu" sarjast, kus leidub häid teoseid nii tütarlaste kui poiste ja nende ühiselt huvialadelt. Ema võite aga üllatada, kui asetate temale jõululaulale Elsa Veser-Dutti „1000 nõuannet perenaisele" või Therese Vitismanni „Köögi käsiraamatu". Isale vahest sobiks A. Põdruse „Detektoraparaadid", R. Schulbachi „Palvekirjade ja dokumentide vorme", K. Ast-Rumori „Palavapäikese ja fanaatilise usu maalt", K. A. Hindrey „Minu elukroonika" või mõni teine K./Ü. „Looduse" nimestikus leiduv raamat.

Õdedele-vendadele ja teistele sõpradele leiata sobivat „Kuldraamatust", millest äsja ilmus teine sari järgmiste huvitavate teostega: K. Michaelis: „Bibisuurreis", S. Lagerlöf: „Nils Holgerson'iteekond läbi Rootsi" (kahes andes), S. Brody: „Egeri vahvad õppurid", K. May: „Winnetou", M. M. Dodge: „Hõbeuisud", R. Haggard: „Madalmaade vabadusvõitlus", R. Baumbach: „Pettekuld", Walter Scott: „Talisman", L. Boussenard: „Pariisi tänavapoisi reis ümber maailma" (kahes andes).

Kui Teie olete oma jõuluringid valinud ülalmainitud heade raamatute hulgast, siis võite ka kingisaajaile valmistada tõsist jõulurõõmu."

Nii kõnelevad „Looduse" mehed ise, millele lisaks võiks öelda vaid seda, et „Looduse Universaal-Biblioteek" (nn. LUB), „Kroonine romaan" ja „Tänapäeva romaan" ilmuvad ka edaspidi ja sobivad üksikaastakäikude kaupa täiskasvanuile kingitisteks.

Huvitav on siinkohal märkida üht äsja ilmunud teost, mis osutus parimaks kõigist sel aastal võistlusel olnud „Looduse" algupärastest romaanidest. See teos on Leida Kibuvitsa „Soomustüdruk", kelle autoriks on T. T. G. vilistlane (õpilasena kandis Leida Kupits'a nime). Selle teose loeb igaüks läbi; saagu ta tema kätte kuidas saab.

Nüüd asume „Noor-Eesti" kirjastusel ilmunud teoste vaatlemisele. Noor-Eesti kirjastab esmajoones eesti praeguste tunnustatud ilukirjanikkude uudisteoseid. Nimetamegi siis need kõige enne.

Algupärastest uudisteostest oleksid värskei-

mad: A. H. Tammsaare „Tõde ja õigus“ IV (loetakse kindlasti enne kõike muud läbi); M. Metsanurga jutustis „Taniel heitleb“; A. Jakobson'i romaan „Töö algus“ („Andruksonide suguvõsa“ tsüklist), O. Luts'u mälestiste sarjast IV raamat „Vaadeldes rändavaid pilvi“ (järg „Vandadele teeradadele“, „Talviste teedele“ ja „Läbi tuule ja vee“) — väga sobiv noorsooraamat; Richard Rohu novellikogu „Vabadus ja vangla“.

Näidendeist näevad esimene kord maailmavalgust Aino Kalda „Patseba Saaremaal“, J. Kärner'i „Merihärg & Ko teeb Venemaaga äri“, H. Raudsepa „Vedelvorst“, A. Taar'i „Kõrge mäe noored“ ja E. Teppan'i „Elu teeb uperpalle“.

Noorsoo-kirjanduse sarjast on 10 head suhkrupala (A. H. Tammsaare'lt „Meie rebane“, J. Jaigilt „Pombi“, Daudet'lt „Väikemees“ jt.); nende hulgas väga mahukas J. Verne'i „Kapten Grant'i lapsed“ — ülipõnev, kergestiloetav ja meelisse-sööbiv. Muinasjuttude-kogudele on juure ilmunud „Hiina muinasjutte I ja II“, „Mustlaste muinasjutte“ ja „Tuhat üks ööd I“. (Üksikasjalikumalt lugeda „Noor-Eesti“ reklaam-brošüürist).

Avatud on ka tellimine 1933. a. peale raamat-ajakirjale „Raamat noorsoole“.

Peale nimetatute on just „Noor-Eestil“ laudus rikkalikul arvul varemalt ilmunud eesti algupärast kirjandust.

Eesti Kirjanikkude Liit on müügile lasknud luuletiste-kogud Vilmar Adams'ilt („Maise matka poolel teel“), Jaan Kärner'ilt „Inimene ristteel“, Johannes Schütz'ilt („Maha rahu“),

Henrik Visnapuu'lt („Päike ja jõgi“); peale selle novelle Mihkel Jürna'lt („Arigeenius“), K. A. Hindrey'lt („Välkvalgus“) ja jutustisi Aug. Jakobson'ilt („Kotkapoeg“), Peet Valak'ult („Omakohus“).

Ei või jätta siinkohal meenutamata ka Eesti Kirjanikkude Liidu ajakirja „Loomingu“, mille eest iga kirjandusearmastaja on ülitänu-lik, kui saab kingitiseks uue 1933. a. komplekti.

Tasa ja targu annab välja raamatuid kirjastus „Valik“. Ta kirjastab tõlgeteoseid, kuid ainult häid. Uudisteosena jõulaks ilmus Saint-Pierre'i klassiline „Paul ja Virginie“, praegu trükitakse Dickens'i kuulsat „Dombeyt ja Poega“, kuid hilisemal ajal ilmus veel maailmakirjanduses tunnustatum romaan Antoine Prevost' „Manon Lescaut“. Tähelepanuväärivad on ka Hamsun'i romaanid „Beroni“ ja „Rosa“, A. Chamson'i „Maantee-mehed“, Scott'i „Klooster“, G. Ebers'i „Uarda“ jt.

„Postimehe“ kirjastusel ilmunud uudisteoste nimistus figureerib Arno Raagi „Mässu vaim“ — romaan.

Keeleuuduse-kirjastikus lööb laineid muidugi hiljailmunud „Keeleline käsiraamat“ ja veidi varemalt põnevust sünnitanud „1000 uut tyvisõna“.

Siintoodu pole muidugi kõik. Kuid loodan, et see kirjutis on aidanud kaasa ülevaate saamiseks meie kirjandusturul olevaist raamatuid. Kes tahab rohkem teada saada, lugegu hoolega arvustisi ja reklaami, nõudku ka tutvustamis-brošüüre kirjastajailt, mida antakse neile lahkesti.

A. R.

Kultuurist.

Ohkepäevad jõuavad lõpule ja peagi on käes puhkepäevad, kus õppimisele lüüakse käega ja terve raamatutarkus on „null ja nichts“. Siis on küll vaba aeg, ent ei peaks mitte ära unustama enesearendamist ja -harimist, sest nüüdisaeg nõuab ju kultuuri-inimesi.

Te nüüd muidugi ütlete, et on kerge toonitada kõiki neid õilsaid aateid ja kõrgeid mõtteid, kuid toodagu ka näiteid ja eeskujusid.

Sellega on aga nüüd üks veider lugu. Ajaloos neid leiduks, kuid kes, seda ma ei tea: teiste kuulsus pole mind kunagi huvitanud! Siis kui meile nende auväärt härraste elulood pähe puukimiseks anti, lennutasin ma raamatu kaares nurka, laulsin hõbeselge plarinaga: „Ich will nicht wissen, wer du bist!“ ja mõtlesin oma marmorvalget otsaesist pliseerides („kortsutades“ on nagu veidi prosta ütleda), kuhu õige õhtul minna.

Kuna mul teisi eeskujusid teile anda pole, võiksin olla ennastohverdav ja esitada teile iseene paleusena. Ma just täpselt ei tea, mida tähendab too viimane sõna, kuid usun, et ta ikkagi on väga suurejooneline ja õilis, tarvitatakse seda ju nii harva, ja minu hing püüab alati täiuse poole.

Kindlasti te mind vist veel ei tunne, kuigi mu õrna ja aatelise hinge glooria juba kilomeetri taha peaks paistma. See lõppeks on siiski andestatav, sest seesinane õel maailm üha jätab tähele panemata valguse ja otsib varju!

Sarnlen juba välimuselt inglile (kui tarvitusele võtta need asjad ja asjakesed, mille kohta maksab ühes kodukorra paragrahvis vali keeluseadus ja mis mulle ikka meenub siis, kui vaatan oma teatevihu neljandat lehekülge). Seda õrna „maalerlikult“ kaunistatud

nägu raamivad naturlokid, mis paraku aga sugugi ei kannata niiskemat kliimat, kadudes sel puhul kohe ära. Muidu on nad hästi kahus ja kohevile... et sarvenukitsaid varjata, mis peidus seal all. Trr! seda viimast ärge pange tähele: perekonnasaladusi ei tohi avaldada laiemale hulgale, see on õel, ja minu hing juba „põhjusmõtteliselt“ ei armasta kurjust, vaid katsub ikka heaga läbi saada. Ikka mul on varuks mõni piiblisalm või vaimuliku sisuga mõttetera, nagu „põrguvalulaulu“ üks salm, mida ma siis tarvitan, kui on löödud valusaid haavu minu südamesse. Siis ma kohe deklameerin oigamise saatel: „Las kurjad vaimud kisk'vad, sind paigast teise visk'vad!“

Õpetajaid manitsen ma kirjasõnaga, et nad armastaks oma ligimest; õieti just siis, kui minu maine olemine seal kuski ligiduses tahvli juures viibib, ja iga klassitöö ajal ma mõtlen: „Sinu parem käsi ei pea mitte teadma, mida teeb vasem!“ Ja keeran sel ajal teise käega laua all raamatu lehti, kui teine käsi laua peal kirjutab ja silmad jälgivad õpetajat.

Nagu näete, ilmnevad juba selles mu mitmekesised anded.

Pean väga lugu kõigist kultuursaavutisist, samuti kui ka tehnika edust. Eriti tunnustan kinot, kui suurt hariduslikku tegurit. Ma pole vahele jätnud mitte üht filmi, kus esinevad Kreta Krabu ja Villi Vorst. Ja kuidas sa võidki! Kujutelge vaid, kui Krabu tuleb uhkes toiletis; millisel nõtkel, vetruval kõnnakul ta hõljub üle betoontreppide ja asfaltparketi ja šlepe lookleb takka järgi ja bua ka ja milline ülev graatsia ja... oh taevas! mitte ei või mõeldagi! Ma ise käin ikka nii nagu Krabu, hõljuvalt ja nõtkelt, vaevalt puudutades põrandat. Katsun ikka pidada meeles, et sammud oleksid $\frac{3}{4}$ taktis, et neid poleks kuulda kaugemale kui ainult raekoja ette, kui ma „hõljun“ kooliruumes.

Riietuda armastan väga elegantselt. Minu ammuaegseks unistuseks on heleroosa kleit roheliste kaunististe ja violettide šleifidega. Need värvid üldse on väga sümboolsed minule: kriiskavaid toone ja toorust ma ei sallin. Ma ikka imestan ja olen üllatatud sellest metsikusest, mis valitseb ühes Tartu luksuslikumas kinos linna käidavamas äritsentris — heinaturul, kus sugugi ei panda rõhku illusioonidele ja ideaalidele. Ma olen tutvunud seal kõigi filmidega, olen ostnud sinna aastapääsmet, ja tuleval aastal, kui see ehitis mitte kokku ei kuku, on mul lootusi saada sinna isegi aukaardi, kuna oman suuri teeneid sealsete filmide helidele üleviimisel, aidates oma oiete, heameele- ja kiiduavaldistega kaasa program-

mi elustamisele. Kuidas sa, hing, oled vait, kui metsik kohypoi ratsutab noolkiirelt läbi steppe ja rohtlaante ja mägede ja jõgede ja kõrbed ja jääliugustikkude, enesel terve „meena“ indiaanlasi taga, kes teda tahavad tappa. Siis kohe vägisi hüüad: „Mitte ära jätta! Tõmba!“ Ohkad kergendatult, kui ta paarkümmend punanahka on nottinud maha. Mõtled: see alles on väärt mees! Arvan, et mina oma kolossaalsete annetega peaksin saama just niisuguse mehe. Kui ta siis tuleks töölt koju — punanahku nottimast, siis mina laulaksin: „Õrn ööbik, kuhu tõttad sa?“ ja „Sinu silmad on nii sügavad“, ja elaksime meie kaks õrna hinge kui pääsukesepaar.

Et juba kord on laulmisest jutt, siis pean ütleva, et mul sel alal on eriti väljapaistvad võimed: kõik uuemad ja vanemad lööklaulud on selged.

Õeldakse: kes hästi laulab, on ka hea tantsija, ja olen veendunud, et see osutub tõeks. Tantsu ma pooldan, eriti just lähtudes praktilisest seisukohast: tantsin väga hea meelega oma partneri jalgedel, omad kingad kuldavad seetõttu vähem, ja pehmem on ka kui paljal põrandal. Tantsimise juures püüan rõhutada oma nõtket graatsilisust ja hõljun paremale-vasemale, millel omakord see kultuuriline tähtsus, et harjutab maismaa inimesi kohanema merehaigusega, mis õeldakse tulevat kõikumisest. On juba kord minu põhimõtte ühendada lõbuga kasu. Tahan kevadel näidata ka oma võimeid kergejõustikus, kuna mulle on ennustatud suurt edu jooksus ja hüppeis. Hüppeid treenin ma peamiselt aeglaste tantsude juures, muidu järsku ei panda tähele, et ma selgi alal olen kompetentne. Võrkpallimäng on mulle ühtlasi ka jooksuharjutuseks. Mängides ma kogu aja siblin mööda platsi, aga imelikul kombel pall alati kukub just sinna, kust ma ära jooksin, või jälle sinna, kuhu ma parajasti ruttasin.

Nii, nüüd teate umbes tähtsama osa minu võimeist, kuid mul on veel terve rida kiiduväärseid omadusi, millised teevad mind väärselt hiilgama ideaalide tähistava sädleva päikesena kui kuldne... kui kullane... rubiin.

(Püüan lõpu teha hästi luulelise, siis näete, et teatsen ka ilukirjanduse alal; üldse ja ühesõnaga: üks „kultuuri õilsamaist pärlest“, kes sooviks, et kõik saaksid juua tsivilisatsiooni hõbehelklevast keevast imeallikast, kus ei voola mitte vihmavesi, vaid tarkusemesi, sest kultuur on ikka see kõige tähtsam asi!)

T—d.

Kooli elu.

„T.T.G.“ kaanevõistlus.

T.T.G. Õpilaspere ja Kunstiringi korraldatud ajakirja kaanevõistluse kavandite läbi vaatamine oli 7. dets. kell 16. Zürii koosseis: hrad J. Püttsepp ja A. Raud, õpilased G. Virks, J. Otsason, L. Raba ja E. Manna.

Auhindadeks oli määratud 6 kr., kuid üks kavand väärts veel auhinda, siis toimetust määras omalt poolt yhe 1 kr. auhinna juure.

Kavandeid oli sisse antud võrdlemisi palju. Mõõdunud aasta kavanditega võrreldes olid seekordsed kavandid palju lihtsamad ja ka moodsamad.

Auhinnatud kavandite omanikeks osutusid: I auhind: J. Otsason'ile Va kl., II — E. Manna'le Vc, III — L. Käär'ile Vc ja IV — H. Hanson'ile Vc. (Otsason'i kaas sellel lehel.).

Yldiselt võiks kavandite kohta öelda järgmist: J. Otsason — soliidne ja uudne; E. Manna — ei ole paha, kuid tehniliselt on raskelt läbiviidav; H. Hanson — päikese-motiiv on kulunud; L. Käär — keskmine osa huvitav, kuid parempoolne äär tahab enam läbitöötata-

mist; „Ive“ — ei ole paha, mõtteid tabav; „Hedera Helix“ — huvitav motiiv, kuid siiski kulunud; Piiper — huvitavad kavandid, eriti erakordne oma ornamendi poolest on „Parno palustris“; Aksi — pole viga, kontuurid kindlalt esile toodud, kuid natuke lihtne; E. Kippasto — huvitav, kuid motiivistikuga on liiale mindud; L. Mals — päris kena.

T.T.G. ja E.N.K.S.T.G. käsipallivõistlus
laupäeval 10. XII 32. Ülikooli võimlas.

Võistlus kujunes õieti pinevaks. I game võitis „Eestika“ (15:12), teine game oli juba T.T.G. kasuks (15:9) ja III game jälle T.T.G.-le (16:14). Nii siis seekord jällegi T.T.G. võit.

T.T.G. lugemislaud.

ei tööta viimasel ajal enam korralikult. Päevade kaupa, kui lugejad ilmuvad õhtuti kooli, leiavad lugemislaua suletuna eest. Miks? — Ei tea keegi. Lihtsalt puuduvad korrapidajad. Puudub kord.

Parimaid kodumaa, prantsuse ja saksa

parfüüme,
kosmeetil. aineid,
ja toalettarbeid

soovitab odavate hindadega
omast laost

Proviisor JUL. HIMMELHOCH,
rohu- ja parfümeeria-kauplus Riia t. 1.

ÕPILASED JA T.T.G. LASTEVANEMAD!

Tehes oma ooste ja tellimisi,
eelistage teiste hulgas neid
ärisid, kes oma kuulutiste and-
misega on toetanud meie lehte.

**KÄSI PESEB KÄTT, AGA
MÕLEMAD PESEVAD SILMI.**

Õpilased

saavad tasuta
reklaamseinakalendri,
kui nad ostavad oma

koolitarbed

paberi- ja tapeedi-ärist
„Kodumaa“

Aleksandri tän. 10

FOTO-ATELJEE
P. KRÜNER

TARTUS, PROMENADI 8
TELEFON 10-56.

Iga eestlane ostab eesti ärist!!!

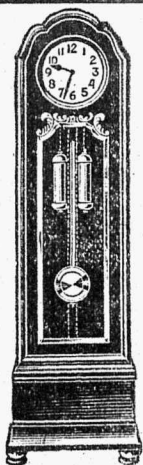
Kasulikum õpilastele koolitarvete alal on

A. VINDI

paberi-, kirjutusmaterjali ja tapeediäri
„RÄPINA“

Tartu, Uueturu tän. nr. 9. Telefon 5-64.

MÜÜK SUUREL JA VÄIKSEL ARVUL.

FERD. LEPIK'U

Promenadi tän. 3. Telef. 31

SUURES MAITSEKAS VALIKUS:

igasuguseid kelli, sõrmuseid ja
muid kuld-, hõbe- ja kristallkaupu.

KELLA- JA KULLASEPA
ÄRI JA TÖÖSTUS

Kellad proovitud
käiguga ja vastutusega.

Kulla- ja kellasepatööd tehakse alati korra-
likult ja mõõduk. hindadega oma töökojas.

O d a v a i m o ' s t u k o o h t k o o i i õ p i l a s i e !

**Tartu triikpesu-
vabriku pesukojas**

Tartus, Söögiturg 4,
II korral, telefon 2-22

Pestakse kantud triik- ja lihtpesu ning kardinaid

Töö headus väljaspool võistlust.

Tööhinnad mõõdukad.

Vastuvõtukohad: Söögiturg 4 — vabriku pesukojas; Rüütli t. 11 —
üliriete kiirpressimise töökojas; Riia t. 41 — üliriete kiirpressimise töökojas;
Vene tän. 12, Narva tän. 40, Raekoja tän. 42.

TARTU LINNAPANK

TARTU RAEKOJAS

TELEFON Nr. 11-32

Võtab raha hoiule

jooksvale arvele, kindla tähtaja peale ja kuude viisi.

Annab laeusiid. Ostab ja müüb välisraha ja välistsekke.

Korrespondendid kõigis kodumaa linnades ja rahvarikkamates kohtades maal.

Saad karbid. ● Toimetab kõiki pangaoperatsioone. ● Saadaval hoiukarbid.

Tapeete

moodsaid, maitse-
kaid

Raamatuid

tarvitatud ja uusi

Seemneid

aedvilja, lillede ja
söödajuurikate kas-
vatamiseks

ostate suures valikus mõõdukate hindadega alati

F. VANATALU ärist

Tartus, Promenadi tän. nr. 5. Tel. 3-97.

Nõudke tasuta seemnete hinnakirja.

Ei ole eesti keele vastu huvi

sel, kes ei hangi endale
Joh. Aaviku raamatut

„Keeleline käsiraamat“

— 60 suurt tihedakirjast lk.
Hind ainult 60 senti.

Pildiraami-tööstus

Karl Lukk

Tartus — Promenadi tän. 4

Kullatud, poleeritud ja
vakseeritud pildiraami-
liistud, ovaal- ja mo-
tiiv-raamid.

Suur väljavalik raa-
mitud ja raami-
mata seinapilte.

Soovitan oma

pagari- ja kondiitri-ärist

T. T. G. õpilastele kõige soodsamalt
kõiksuguseid **saiu, küpsiseid,**
torte, kooke jne. kõrges headuses.

Austavalt ja teenistusvalmilt

Pagari- ja kondiitri-äri

V. KUSTLOV

Tartus, Riia tän. 83. Tel. 9-54.

ÕPILASED!

Teie ostate oma tarvisminevad raamatud, kirjutustarbed ja kingitised ainult
AKADEEMILISEST KOOPERATIIVIST

Akad. Kooperatiiv kui haritlaskonna oma ettevõtte on õpilase ustavaim sõber.

AKADEEMILINE KOOPERATIIV
ÜLIKOOI TÄN. 15. TELEFON 63.